

Samppa Koskela/pg

9.9.2016

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fiesko.salo@stm.fi

PL 33

00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntönnö 25.8.2016, STM051:00/2016

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perustulokokeilusta ja tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

- Hallituksen esityksen tarkoituksena on toteuttaa perustulokokeilu vuosina 2017 ja 2018. Perustulokokeilussa Kansaneläkelaitos maksaisi 2000 valitulle perustuloa 560 euroa kuukaudessa. Perustulo olisi verovapaata tuloa, eivätkä muut tulot vähentäisi perustulon määrää. Kokeilu olisi pakollinen valituille henkilöille.
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry suhtautuu myönteisesti siihen, että perustulo toteutetaan kokeilulla. Kyseiseen perustulokokeilumalliin liittyy kuitenkin paljon epäselvyyksiä ja se on liian suppea, jotta kokeilun vaikutuksista voidaan saada riittävää tietoa. STTK katsoo, että kokeiltavassa perustulomallissa ja kokeilun toteuttamistavassa on merkittäviä puutteita.

Hallituksen esityksen mukaan perustulokokeilun tavoitteena on selvittää, minkälaisia vaikutuksia ilman tarveharkintaa maksettavalla perustulolla on lähtötilanteessa työttöminä olevien, työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa saavien henkilöiden työmarkkinakäyttäytymiseen ja osallisuuteen. STTK toteaa, että tämä kysymys on merkittävä mutta perustulokokeilun tavoitteiden olisi kuitenkin syytä olla huomattavasti laajempia ja monipuolisempia.

Perustulokokeilu on osa hallituksen terveyden ja hyvinvoinnin palveluiden asiakaslähtöisyyden korostamista koskevaa kärkihanketta, jonka mukaan perustulokokeilun tarkoituksena on selvittää, voidaanko perustulon avulla vähentää tuloköyhyyttä, väliinputoamista, sosiaalietuuksiin ja verotukseen liittyvää byrokratiaa ja kannustaa työntekoon julkistaloudellisesti kestävällä tavalla. STTK toteaa, että nyt suunnitellun kokeilun avulla ei pyritä riittävästi selvittämään edellä mainittuja tärkeitä kysymyksiä.

Samppa Koskela/pg

9.9.2016

STTK katsoo, että perustulokokeilun toteuttamistapa on liian suppea ja rajattu, koska kokeilun ainoana kohderyhmänä on satunnaisesti valitut 2000 henkilöä, jotka saavat Kansaneläkelaitoksen maksamaa peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Riskinä on, että kokeilun tulokset jäävät vähäisiksi ja myös kokeilun tulosten yleistettävyyks on vaikeaa. Perustulokokeilun hyödyllisyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta voitaisiin parantaa laajemman kokeilun ja perusteellisemmän valmistelun avulla.

Esityksen mukaan perustulokokeilusta on rajattu pois ansioturvan saajat mutta perustulo rahoitettaisiin kuitenkin ansioturvaan varatuista työttömyysmenoista, mikäli henkilö täyttää työssäoloehdon kokeilun aikana. STTK pitäisi perusteltuna, että perustulo rahoitettaisiin kokeilubudjetin kautta.

Perustulon rahoitus ja verotuksen toteuttamistapa ovat perustulossa keskeisiä kysymyksiä. STTK katsoo, että hallituksen esityksessä verotukseen liittyviä kysymyksiä ei ole tarkasteltu riittävän kattavasti. Perustulon vaikutuksista ei saada oikeaa kuvaa, mikäli kokeiltava perustulomalli ei ole rahoituksellisesti toteuttamiskelpoinen.

STTK pitää kokeilun valmistelun ja toteuttamisen aikataulua liian tiukkana, koska kokeilun on tarkoitus alkaa jo vuoden 2017 alussa. Tämä tekee kokeilun toteuttamisen haasteelliseksi Kansaneläkelaitoksen henkilöstölle. On syytä huomata, että kokeilu voi vaatia erityisiä järjestelyjä ja myös muutoksia etuuksien maksatusjärjestelmiin ja samaan aikaan Kansaneläkelaitos valmistautuu lisäksi ottamaan perustoimeentulotuen hoidettavakseen 1.1.2017 lukien.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK pitää tärkeänä, että sosiaaliturvajärjestelmää kehitetään kolmikannassa vastaamaan muuttuvan työelämän tarpeisiin. STTK pitää myönteisenä sitä, että perustulon vaikutuksista pyritään saamaan tietoa kokeilun avulla. STTK kuitenkin katsoo, että hallituksen esittämän perustulokokeilun toteuttaminen ja tavoitteet ovat jäämässä tarkoitukseensa nähden liian suppeiksi ja rajatuiksi.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Antti Palola
puheenjohtaja

Katarina Murto
johtaja

Samppa Koskela/pg

9.9.2016

Lisätietoja Samppa Koskela
eläke- ja sosiaaliturva-asioiden asiantuntija
samppa.koskela@sttk.fi